

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Побудова прогнозу вхідного ряду засобами експоненціального згладжування

Доповідачі: студ. 4курсу
ЧНУ ім. Б. Хмельницького
Анохіна Надія
Носок Андрій

Науковий керівник:
проф., доктор ф.-м. н.
Соловйов В. М.

Історія виникнення

- ❑ Експоненціальне згладжування вперше було запропоноване Хольтом (С.С.Holt) у 1958 році. Призначалось воно для неперіодичних рядів динаміки, що не відображали ніякої тенденції.
  - ❑ У 1958 році з'явилась модифікація методу, яка враховувала тенденції. Цією модифікацією було подвійне експоненціальне згладжування.
  - ❑ У 1965 році метод подвійного експоненціального згладжування був узагальнений Вінтерсом (Winters) з урахуванням сезонності коливань. Потрійне експоненціальне згладжування носить назву метода Хольта-Винтерса (Holt-Winters method).
-

Експоненціальне згладжування

- ❑ Експоненціальне згладжування – один з простих прийомів вирівнювання часового ряду.
- ❑ Виявлення та аналіз тенденції часового ряду часто виконується з допомогою його вирівнювання або згладжування.
- ❑ Експоненціальне згладжування – це свого роду фільтр, на вхід якого послідовно подаються члени вихідного ряду, а на виході формуються поточні значення експоненціальної середньої.
- ❑ При прогнозуванні, новішим значенням величини, за якою спостерігаємо, присвоюємо більшу вагу у порівнянні з більш старими значеннями.

Нехай задано часовий ряд $y_1, \dots, y_t, y_i \in R$

Необхідно розв'язати задачу прогнозування часового ряду.

Для даних існує лінійний тренд. Щоб врахувати його вплив, використовують **модель Хольта (Holt)**.

Експоненціальне згладжування

Використання методу експоненціального згладжування передбачає розв'язання трьох питань:

- Вибір постійної згладжування α ,
- Вибір початкового рівня згладжування ряду $\tilde{Y}_0$,
- Вибір початкового моменту згладжування (довжини бази згладжування).

Аналітичний розв'язок цих завдань навряд чи можливий.

В кожному конкретному випадку обирати характеристики згладжування можна по-різному, базуючись на результатах експериментальних розрахунків.

Параметр згладжування α

Параметр згладжування α набуває значення з діапазону $[0;1)$.

Зазвичай параметр згладжування обираємо методом підбору – беремо декілька значень і потім серед них обираємо одне найкраще.

Критерію “найкраще” буде відповідати значення, при якому мінімізується середньоквадратична похибка (mean of squared errors).

Похибка – відхилення фактичного значення від прогнозованого.

Вибір початкового рівня згладжування $\tilde{y}_0$

Вибір початкового рівня згладжування $\tilde{y}_0$ визначає поведінку наступної згладженої послідовності.

Зазвичай він дорівнює значенню першого рівня ряду $\tilde{y}_1$, або ж береться на рівні середньої арифметичної ряду.

Чим довший ряд, тим менший вплив справляє вибір початкового рівня згладжування $\tilde{y}_0$ на результат.

Вибір початкового моменту згладжування

Проблема вибору сталої згладжування α зумовила проблему вибору початкової точки згладжування.

Чим ближча початкова точка до поточної, тим менше інформації знадобиться для побудови прогнозу; тим ближче α до 1.

Чим далі початкова точка від поточної, тим менш чутливим буде прогноз до нових даних; тим ближче α до 0.

Результат роботи програми

$mse1 = 687.8230$ – похибка для експоненціального згладжування

$mse2 = 271.7010$ – похибка для подвійного експоненціального згладжування

$mse3 = 111.0578$ – похибка для потрійного експоненціального згладжування

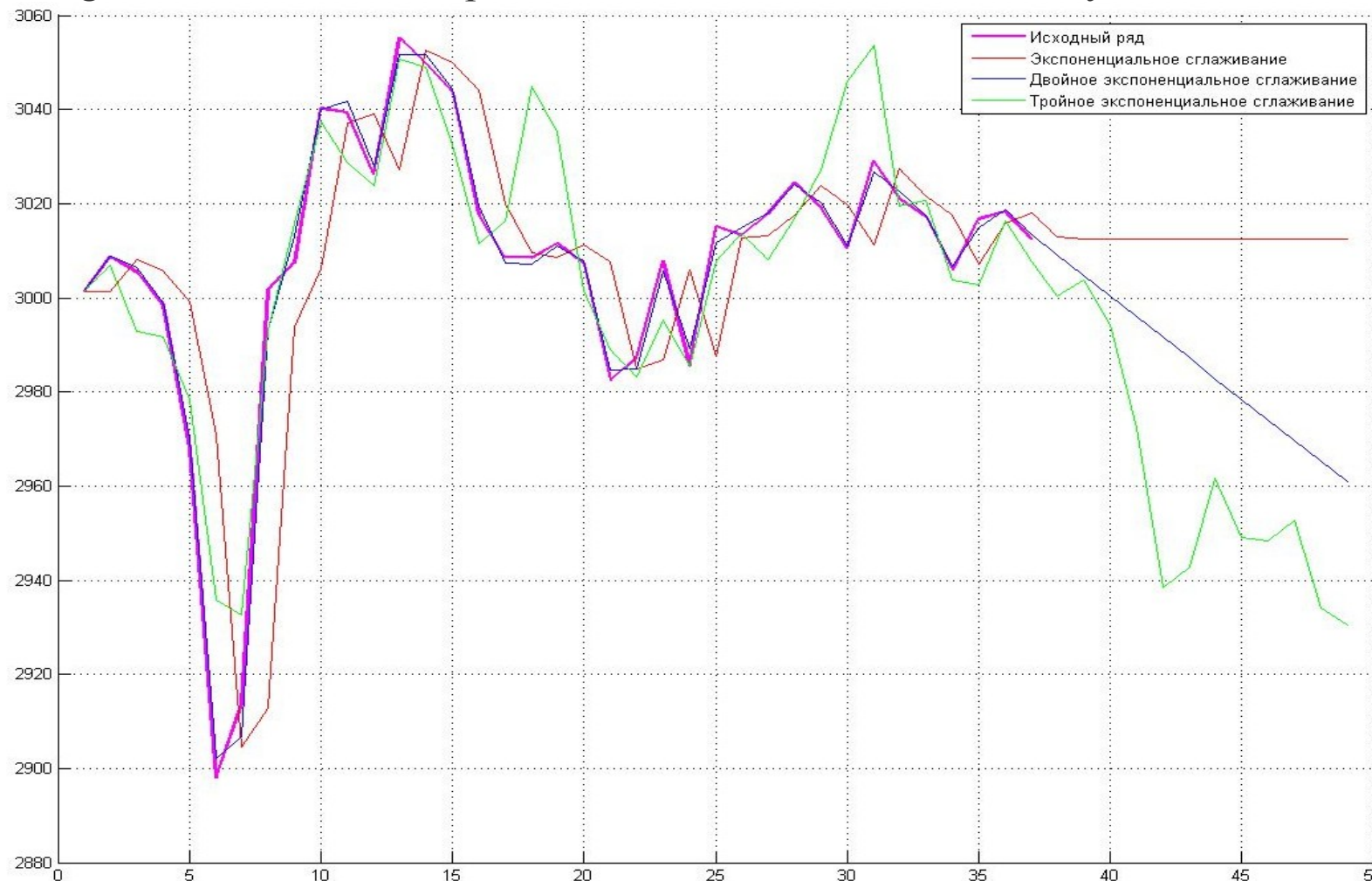

Результат роботи програми за найкращих значень α, β, γ

$\alpha=1$ – для експоненціального згладжування (похибка $mse1=557.8499$)

$\alpha=0.67, \beta=0.01$ – для подвійного експоненціального згладжування ($mse2=284.1355$)

$\alpha=0.01, \beta=1, \gamma=0.55$ – для потрійного експоненціального згладжування ($mse3=2.9102$)

Висновки

- ❑ Метод експоненціального згладжування застосовують під час короткотермінового прогнозування.
  - ❑ Для побудови прогнозу необхідно задати лише початкову оцінку прогнозу.
  - ❑ За цим методом не втрачаються ні початкові, ні останні рівні заданого часового ряду. Також не існує точки на якій ряд обривається.
  - ❑ Щоб підвищити адекватність моделі, можна змінити чутливість експоненціального зваженого середнього. Для цього треба лише змінити величину α .
-